

137
1946 / 2

ქეთამბრელო

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

946

9

პროლეტარებო ყველა ბავშვისა, შეერთდით!

საბავშვო ყურნალი
მცირეწლოვანთათვის

ოქსოგაკელი

გამომცემლობა
„სოცუნიტი“

№ 9

ს ე ტ ბ მ მ ა რ ი
1946

წელიწადი მეთექვსმეტე

საბავშვო ჟ. ს. ალკა ცენტრალური
კომიტეტის პროპაგანდური ორგანო

„Октябрели“ ежемесячный детский
журнал ЦК ЛКСМ Грузии
(თს. გრუპინოვოე დეპეკო)

ჩრდაქეთის მისამართი:

თბილისი, ლენინის ქ. № 28

ტელ. 3-81-85

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ო. გრიშაშვილი — გულიკო (ლექსი)	გვ. 1
ა. შენგელია — მერცხალო (ლექსი)	1
გ. ჭალაღიძელი — დედის დარიგება (ლექსი) — ნახ. შ. ცხადაძისა	2
ვ. ოხრევა — საში მოთხრობა	3
ი. ჭავჭავაძე — ზღვაზე (მოთხრობა) — ნახ. ალ. გიგოლაშვილისა	4
შ. ლორთქიფანიძე — მე და წარბა (ლექსი)	5
მოუტენიარი ვანო (მოთხრობა)	5
ვ. პელიძე — ანბანი დავა (ლექსი) — ნახატები ს. გაბაშვილისა	6
ნ. აღნიაშვილი — მედიის სამართალი (ზღაპარი) — ნახატები ნ. ფალა- ვანდიშვილისა	9
გახსოვდეს	10
ა. ახალშენიშვილი — ჩიტო-ფაფომა (ამბავი) — ნახატი შ. ცხადაძისა	11
კ. ჭაგავიშვილი — ნაკარა და გოშია (იგავი)	11
ორი მეგობარი (ძველი რომაული ამბავი) დაჟუშავებული შ. ფორზხი- ძის მიერ ნახ. ლ. გულიაშვილისა	12
ი. ხოშტარია — ბეჯითობა გასახტელებს (ლექსი)	13
მკვებარა (მოთხრობა)	13
მ. შიქელაძე — გურის კეიკი (ლექსი) — ნახ. ფოცხიშვილისა	14
ანდაზები	14
ფიფხი (წერილი) — ნახ. ნ. ფალავანდიშვილისა	15
ფრთა გაშალე (ნოტი) მუსიკა თ. შავერხაშვილისა	15
ტექსტი გ. კაქახიძისა	16
გასართობი	გარეკანის მე-3 გვ.
რეზუსი	გარეკანის მე-3 გვ.
გარეკანის პირველ გვერდზე ნახატი — „სკოლისაკენ“ შესრულე- ბულია მხატვარ შადვა ცხადაძის მიერ.	
გარეკანის მეოთხე გვერდზე ნახატი — „მოსტყვევნი ბავშვთა ოლიმ- პიადაზე“ შესრულებულია მხატვარ ისაკიას მიერ	

სარედაქციო კოლეგია: გ. ახაშიძე, ლ. ავალიანი, ეკ. ბურჯანაძე,
ო. გრიშაშვილი, თ. თუმანიშვილი, გ. კაქახიძე, რ. მარგინი (პ./მტ. რედაქტორი),
ი. ხიხარულიძე, ნ. უნაფოშვილი.

4183

გულიკო

წაწაწინა გულიკო,
საით მიეჩქარები?
გსურს ზირაულმა შედო
სასწაულებლის კარები!

თმებიც დაგივარცხნია,
კადაგიცვამს ხსლევი,
მიხვალ, მიაბაკუნებ
გოგონების თანხლებით.

დღეს ზირაულად გიჭირავს
რეუული და წიგნები...
გაიზრდები, გულიკო,
კარგი ქალი იქნები!

ი. ბრიკაშვილი

მ ე რ ც ხ ა ლ ი!

ხეზე გაყვითლდა ფოთოლი,
მინდორში დაქეჩა ბალახი,
მოსაველის ხეავს და ბარაქას
ზეიმობს სოფელ-ქალაქი.

შენ რად დაღონდი, მერ-
ცხალო,

მითხარი, რა გწადიაო,
ენატყბილო და ნარნარო,
პატარა ნისკარტიანო!

შორი გზა ხომ არ გაშინებს,
გზაზე დაღლა და წვალება!
იქნება მე გენანები,
ან ბუღე თუ გენანება!

დარჩი, ლამაზო ჩიტუნავ,
სიცივეს არ მოგაკარებთ, —
ავვისრულებდემ ნატყრას,
გავგახარებდი პატარებს!

ალექს. ხანალია

დედის დარიგება *)

მასოც, პირველად სასწაულებელში
წასაყვანადა რომ მომამზადეს,
მამინ ანბანი მომცეს მე ხელში
და შორსა გზასა მე გამამზავრეს.
ზხედავდი მინდერებს რომ ეშორდებოდი,
ნაჩვევ ბალებსაც ვეთხოვებოდი,
დალონებული მწარედ ვტიროდი,
მაგრამ არავის ვებრალეობოდი.
მხოლოდ ეს მასოცს, გამომეყვა დედა
და მითხრა ტკბილად: „შვილო, ნუ სტირი;
ვინც სახლში დარჩა, რა გააკეთა,
ვინ მოიშორა თავიდან კირი?
გიყვარდეს სწავლა, გულმოდგინება,
შრომა და ჯაფა ნუ გეზარება,
მუდამ გახსოვდეს, რომ შენი ცოდნა
შენსა ქვეყანას გამოადგება.
იყავ ბეჯითი და გქონდეს სმენა,
დიდი განძია სწავლის შექენა;
მაგრამ ამას გთხოვ ყველგან უფრო,
გულით გიყვარდეს სამშობლო ენა“.

გ. ჭალაღილევი

*) გიორგი ჭალაღილევი მე-19 საუკუნის პოეტი იყო. დაიბადა 1847 წელს. მისი ლექსები „დედის დარიგება“ და „ფაცხა“ თავის დროზე სახალხო ლექსებად იქცნენ და ყველა ქართველის ოჯახში მღეროდნენ. გ. ჭალაღილევი გარდაიცვალა 1898 წელს.

სამი მოთხრობა

ს ა კ უ მ თ ა რ ი ხ ე ლ ე ბ ი თ

მასწავლებელი ლაპარაკობდა ხუთწლედის შესახებ. მოსწავლეები მას აღტაცებით უსმენდნენ. რა სახლები, ქუჩები და ბაღები ეხატებოდათ მათ! გაკვეთილის დამთავრების შემდეგ აგზნებული და აღელვებული ბავშვები ჯგუფად გამოცვივდნენ ქუჩაში.

— მე, როგორც ყოველთვის, ვისურვებდი დაძინებას და ხუთი წლის

შემდეგ გაღვიძებას, რომ ერთბაშად მენახა ყველაფერი, — წამოიძახა ერთმა ბიჭუნამ.

— არა, — შეაწყვეტინა მეორემ, — გაღვიძება რას მიქვია! მე ვისურვებ ჩემი თვალებით ვუყურო, როგორ გაკეთდება ყველაფერი.

— ჩვენ კი, — დაიყვირეს დანარჩენებმა, — გვსურს ყოველივე ეს საკუთარი ხელებით გავაკეთოთ.

წ ა მ ა ლ ი

პატარა გოგონას დედა ავად გახდა. მოვიდა ექიმი და ხედავს: დედას ერთი ხელი შუბლზე დაუდვია, მეორეთი სათამაშოებს ალაგებს. გოგონა კი ზის თავის პატარა სკამზე და ბრძანებლობს:

— მომიტანე რძე!

დედამ ძლივს-ძლივობით წამოიწია და გოგონას რძე დაუსხა.

— მომართვი დედოფალა! გამხადე ფეხსაცმელები! — ყვირის გოგონა.

ექიმმა შეხედა ყოველივე ამას და სთქვა:

— ვიდრე გოგონა ბრძანებლობას არ მოიშლის, დედა არ გამოჯანმრთელდება!..

ც უ ლ ა ლ მ ო ო ქ ც ნ ე ნ

პატარა აბურძგნული ფისო ლობეს მიკროდა და საცოდავად კნაოდა. დიდი წითური ძაღლი გამწარებით უყუფდა მას. მახლობლად ორი ბიჭუნა იდგა და სერის უყურებდა. მეზობლის ფანჯრიდან ქალმა გამოიხედა, იგი სწრაფად გამო-

ვარდა ეზოში, გააგდო ძაღლი და ბიჭუნებს დაუყვირა:

— როგორ არა, გრცხვენიათ?!

— რისი უნდა გვრცხვენოდეს, ჩვენ არაფერი გაგვიკეთებია!

— აი, სწორედ ესაა ცუდი! — აღშფოთებით უპასუხა ქალმა.

თარგმნილი რუსულიდან 6-ის მიერ

ზ ლ ვ ა ზ ე

მოთხრობა

ხაფხულში საღამოობით, მამას ლადო ზღვაზე საბანაოდ დაჰყავდა. ისინი ათ-თხუთმეტ წუთს ბანაობდნენ. ეს დრო წყალში ჭყუმპალოობისათვის ლადოს არ ჰყოფნიდა. ამიტომ იგი სანაპირო ბაღს მიუახლოვდებოდა თუ არა, მაშინვე ტანთ ვაიხდიდა და წყალში გადაეშვებოდა. სანამ მამა წყალში ჩაიდოდა, ლადოს მოჯერებული ჰქონდა ცურვით გული. ძალიან უყვარდა ლადოს ტალღების აკენივით რწყვა. მათ აჰყვებოდა ხოლმე. მობანავე ბიჭების მხემოკიდებული ტანიც ხიბლავდა მას. ეს ვაჟკაცობის ნიშნად მიაჩნდა. მაგრამ საღამოს შუგს ძალა აღარ ჰქონდა და ლადოს თეთრი, ნაზი სხეული ფერუკლეული რჩებოდა.

ერთხელ, შუადღისას ლადომ გადასწყვიტა თავის ტოლებთან ერთად გაპარულიყო საბანაოდ.

კმაწვილებმა რამდენიმე საათი დაჰყვეს ზღვაზე.

— ეჰ, რა კარგია, — იძახოდა ლადო და წყლიდან ამოსული ცხელ სილაზე გაგორდა. ბოლოს ბავშვებს მოშვიდათ და შინისაკენ გასწიეს.

ლადოს ტანი გაუწითლდა.

— რა კარგია!

— ერთ კვირაში, ნახე, როგორ გაშავდები! — ეუბნებოდნენ ამხანაგებო.

მცირე ხანი გავდა. ლადოს შიფდ ტანს თითქოს რაღაც სწიწნიდა. ბიჭუნას სხეული უზურდა, ხალისი ეკარგებოდა.

ოთახში შეიპარა და ტახტზე მიწვა.
მამამ საღამოს ზღვაზე წასაყენად მოი-
კითხა. ამ დროს ტახტზე წამოწოლილ
ლადოს ტანზე ცეცხლი ედებოდა. მამა
მივიდა მასთან და მხარზე ხელი დაჰკრა.

— ადექ, ლადო, საბანაოდ წავიდეთ.

— ვაი, დედა!—წამოიძახა ლადომ.
მამამ ხელი რომ დაჰკრა, მზისაგან დამწვარ-
ი მხარი ძლიერ ეტყინა.

შეშინებული დედა ოთახში შემოვიდა.
დაუწყვეს ლადოს კითხვა:—რა დაგემართათო.
ლადო პასუხის გაცემის ვერ ბედავდა.
სადაც ხელს მოჰკიდებდნენ, ყველგან
სტკიოდა. ამღვრეულ თვალებზე ეტუ-
ბოდა, სიცხე ჰქონდა. ტანზე რომ დახე-
დეს, დედ-მამა მაშინვე მიხვდა, რომ ლა-
დო მზეზე დამწვარიყო.

ლადო ლოგინად ჩავარდა. ორ კვირას
იყავადმოფოვა. დამწვარ ადგილებზე კანი
სულ გადაჰყრა.

ამ შემთხვევის შემდეგ ლადომ ზღვა
მანქანა ვერ შეიძულა, მხოლოდ საბანაოდ
მამას დაჰყვებოდა.

იკრძოვნი ქვეყანაში

ნახატი ალ. გიგოლაშვილისა

მ ე დ ა წ ა რ ბ ა

გუშინ ტყიდან, ძმასთან ერთად,
ვბრუნდებოდით მე და წარბა,—
ხაღირის კვალს აედევნა
და უკვალოდ დაიკარგა.

— წარბა, წარბა,—მოუყვე
ყვირილს,—

იქნებ მხეცი მოგვგონა!
ხმა ველარსად გაეგონე
და ცრემლები მომერია.

ჩემს ძმას ტყეში წარბას ძებნა
არ მოსვლია ფიქრად, აზრად.—
მისმა ქცევამ კიდევ უფრო
დამალოხა, გამაბრაზა.

ის შინისკენ არხენიან
ბრუნდებოდა ღხენა-სტყენით,
თითქოს ჩვენ არ დაგვკარგოდა
მეგობარი გულსატყენი.

ვბრუნდებოდით, და ვფიქრობდი
რა გუშავი დამეკარგა!
და ჭიშკარი რომ შევადღე,
შინ არ დამხვდა ჩემი წარბა?!

მალკა ლორთქიფანიძე

მ ო უ ს ვ ე ნ ა რ ი ვ ა ნ ო

სკოლიდან დაბრუნებულმა ვა-
ნომ მაგიდაზე წიგნები დაჰყარა. არ
შეჩერებულა, უმალ განჯინის კარი
გაღო და იქ მისთვის შენახულ პუ-
რის ნაჭერსა და ქათმის ხორცს დაა-
ვლო ხელი.—მაღე მოვალა,—უთ-
ხრა საქმით გართულ ბებიას და გა-
რდ გავარდა.—ბიჭო, მოდი, და-
ჯექი და წესიერად სჯამე საქმილიო,
—შიაძახა ბებიამ, მაგრამ შეილი-
შვილმა ყური არ ათხოვა. დღეღამე
ბიჭები ანკესობდნენ და ვანომაც
იქითყენ გასწია. ეზოს ბოლოში
დაწოლილი კატა დანინახა.

—ფისო, აი, მე რა ძაქვს!—წამოიძა-
ხა მან და ხოროცის ნაჭერი კატის
ცხვირთან სულ ახლო მიიტანა. კა-
ტამ ტუჩები ააცმაცურა, წამოხტა
და კნავლთ ვანოს აედევნა. ვანო
საქმილს ილუქებოდა, თან უკან
იხედებოდა და კატას ხორცს ახარ-
ბებდა. ამ დროს კუნძს ფეხი წაჰკრა,
თავი ვერ შეიმაგრა და წაიქცა. ხე-
ლიდან საქმილი გაუფარდა. კატამ
იღროვა, ხორცს პარი დაავლო და
მოჰკურცხლა.

მოუსვენარი ვანო ხახამშრალი
დარჩა.

ლამაზი
პახანა ჭელიძისა

ანბანთ დავა

ნახატები
სოსო გაბაშვილისა

ჭართული ანბანი ჩვენი ლამაზი კობტა და ბრძენი, ცეკლუცი მოჭნილი დიდათ, მეტყველი მუსიკის ენით, ამგვარი არ იყო მუდამ, სხვა სახე ჰქონია ძველად, თანხმობენს ერთი გზა ჰქონდათ, ხმოვნები დაჰქროდნენ ველად. ერთხელ კი, დიდი ხნის წინათ, თანხმობენს მოსვლოდათ დავა... ვერც რამე გაუგეს ურთერთს, ვერც ჩხუბი დააცხრეს თავად. და მალე ხმოვნებმა თურმე საქმე გაუწიეს ძმური: შუაში ჩაუდგნენ ხელად და მოსპეს მტრობა და შური... მაგრამ სჯობს მოგითხროთ ისევე თავიდან ამბავი მათი, სმენა და ვაგონება, შესწევით მასლაათი!

ოცდარვა*) მოხდენილ ვაქაცას ცილობა მოსვლოდათ დიდი, სუყველა ფიცხელი იყო, არ იყო ერთი კი მშვიდი. დარბოდნენ, რალაცას თხოვდნენ შთის კალთას და ველებს ბარის, არც იმათ ესმოდათ სხვისი, არც მათი ესმოდა არვის. სხვისია? სხვას რალას ჩივი, ურთ-ერთის არ-რა ესმით, იქ კ-ანი კრუხივით კუთავს, აქ ხ-ანი იხრჩობა გესლით.

*) ჭართულ ანბანში 28 თანხმობანია.

ქ-ანი კი, ქოთქოთა ქ-ანი,
ქულჩიმოფხატული თავზე,
ჟ-ანს ხანჯალს უქნევს, და ისიც
ყოყოყინებს სახედრის ხმაზე.
ბ ბ ფ — დ ტ თ-ს ებრძვის,
დავობენ უცნაურ ენით,
აქ ლ-ანი ანიშნებს ლ-ანსა:
არ მოწონს სისქეო შენი;
იქ რ-აე შემჯდარა ჯორზე
და ირგვლივ გრძელ მათრახს იქნევს;
წ-ილი კი, წოწოლა წ-ილი,
განზე დგას, ისვენებს იქნებ.
სხვაც ასე ვი და ვიშით,
როზროზით, ჩიფჩიფით, კენესით
რაღაცას ამტკიცებს, ობრავეს
და არც ერთს არა-რა ესმის.
ვერც ნახეს ისეთი ბრძენი,
უშველოს, ჩხუბისგან იხსნას,
და ასე ყვირილით, ბრაზით
დავობენ, დავობენ, დიდხანს.
და უცებ გამობტნენ ჩ-ს
თავის და ხელების ქნევით,
უნდათ დააჩუშონ ხალხი,
რაღაც გამოჩნდაო ქვევით.
ჰა, მართლაც შორს, მინდვრის ბოლოს
წერტილი გამოჩნდა ხუთი,
ჰაერში მტერ-ს ბული დადგა
და არც კი გასულა წუთი,
ჯერ ვერც კი მოასწორეს დაშლა,
ლ-ანი ჯერ კვლავ უღრენს ლ-ანსა,
რ-აე კვლავ მათრახებს იქნევს,
ნ-არი არ ასვენებს მ-ანსა...

და ფიქვლავ იმავე წამსა,
როგორც კი მოვიდნენ ახლოს,
პირველმა დაალო ხახა
და ესლა ამოხდა «ა! ა!
თვალეგმა ჩემმა რა ნახა!»

მეორეს დაება ენა,
ბრაზით დაუგრძელდა სახე,
დაიწყო: «ე... ე... ე... ე...»
თქმა სურდა „ეს აქ რა ვნახე!“
მესამემ ეს ჩხუბი ცივად
მიიღო და არა სთქვა-რა,

ჩაიტინა კი „ჰი! ჰი!
ასე რამ ვაგაწართ?“

მეოთხეს სტკიოდა გული,
(ის ფრიად მსუქანიც იყო),
ხუნეშის და ოზრავს „ო! ო!
რა მოხდა, ან ვინ რა გიყოთ?“

მეხუთეს ჩამოსდის ოფლი,
ნ-არს მოსდგომია თანა,
აშშვიდებს: „ნუ! ნუ! ნუღარ!
ო, რა ხართ, ამისთანა?“

და მოკლედ ეს ხუთი ბრძენი,
ეს ხუთი თარჯიმანი,
შუაში ჩაუღდა მუნჯეებს
და არც კი ვასულა ხანი,

ხელი ხელს ჩასკიდეს ძმებმა
და ტყბილი საუბარით
განაგრძეს თვისი გზა დინჯად,
ვადიდეს მთანი და ბარი.

მას შემდეგ, ბეშეებო, ყველა
შეგხარით ჩვენს ქართულ ანბანს,
რუსთაელის მომხიბლავ ენას,
ჩვენს ლამაზ დედა-ენას.

მედიას სამართადი

ზღაპარი

პატარა მდინარის თევზებს ერთი ალიაქოთი ჰქონდათ.

— გეთყვა, ეს რა უბედურებაა ჩვენს თავს, ლამის აქედან გადავიკარგოთ. სწორედ ამ უტიფარ ორაგულზეა ნათქვამი: „გარეული მოვიდა— შინაური გააგდო,“-სთქვა მურწამ, — სადაურია, არავინ იცის, ლამის მუსრი გაგვავლოს. აღარავის ინდობს.

ამ ლაპარაკში ვერც კი შეამჩნიეს ორაგული, რომელიც მათკენ მოჰქროდა. მან თვალის დახამხამებაზე პირში მოიქცია ყველაზე უფრო გაცხარებული და აღელვებული, პატარა შეწინწკლული თევზი.

როცა გულგახეთქილმა თევზებმა თავი ისევ მოიყარეს, გადასწყვიტეს ლომთან ეჩივლათ.

ლომმა თავის მდივანბეგს, ცბიერ მელაკულას, მიანდო და მხამავე ორაგულის დასჯა და მსაჯულებად მხდელი ტურა და დათუნია-ბურღლუნია დანიშნა.

სასამართლო მდინარის ამწვანებულ ნაპირზე მოაწყეს.

ვინ არ მივიდა სვირის სანახავად! მიდიოდნენ ყურცქვიტა კურდღლები, მინდვრის თაგუნები, მხიარული ჩიტები, ყვავილებმაც ყელი მოიღერეს, არც ერთი სიტყვა არ გამოგვიპაროსო. თევზები დარბაისლურად აცმაკუნებდნენ უღვაშებს და ნიშნის მოგებით უყურებდნენ და მნაშავე ორაგულს, რომელსაც, ცოტა არ იყოს, ფერი შესცვლოდა.

ტურამ და დათუნამ რიხით მოითხოვეს თავგასული ორაგულის დასჯა.

ცბიერმა მელაკულამ მედილურად გადახედა ყველას, ფაფუკი კული სიბრძნის ნიშნად ხელზე გადაიგდო და ჩაფიქრა.

ყველანი გულისფანცქალით შესცქეროდნენ მელას: აბა, რას იტყვი-სო.

მელა დარწმუნდა, რომ ორაგული სიკვდილით დასჯის ღირსი იყო, მაგრამ თან ისიც ახსოვდა: ცოცხალ თევზს რომ მიართმევდა ხოლმე სა-

ჩუქრად. მერე ფეხზე წამოდგა და მრისხანე ხმით ორაგულის დაღრჩობა ბრძანა.

ამ გადაწყვეტილებას ყველანი აღტაცებით შეხვდნენ. თევზები სიხარულით აფართხალდნენ, ჩიტებმა ჟივილ-ხივილი მორთეს და კებათ-კება უძღვნეს სამართლიან მელიას.

შეშინებულმა ორაგულმა თვალები დაჭყიტა და მუდარით შეხედა მელიას.

მელაქულამ დათუნიას რალაც წასჩურჩულა, მერე თვალის ამაყი ბრიალით ანიშნა, შესდგომოდა საქმეს.

ბურღლუნია წამოხტა, ორაგული ზურგზე წამოიკიდა და შიგ... მორევში კი მოადენინა ტყაპანი.

ორაგულმა მხიარულად მოიქნია ბოლო და ღრმად შესცურა წყალში. უხაროდა... ამ ერთმა მელაქულამ მოხერხებულად როგორ მოატყუა ყველა.

ნინო აღნიშვილი

ნახატები ნატო ფალავანიშვილისა

გ ა ხ ს ო ვ დ ე ს !

1. ბეჭერი უნდა იცოდეს, რომ ცოდნა სხვას კაუზიარო.
2. სხვისას ნუ შიითვისებ და ნურც შენსას გადაავდებ.
3. სუმობა ნუ გეწეინება, თავს კი ნურავის დახატვრინებ.
4. ჯერ მორნი საქმეს—მერე დადად ისეინებ.
5. მოთმინება და შრომა ყველაფერს გადალახავს.

ჩ ი ტ ი - ფ ა ფ ო ბ ა

ჩიტ-ფაფობა*) იყო. ოთახში ბუნარი გუზგუზებდა. ზედადგარზე ქვებით ფაფა იდგა და რათაცას ბურტყუნებდა, ალბათ, ციცვხს ეჩხუბებოდა:— მომასვენე, თავში ნუ მიბარტყუნებო!

— არიქა, ბავშვებო, ფაფა მზალ არის, ნაფოტები დაამზადეთ, ნაფოტები! — გაისმა მაიკოს ხმა.

ბავშვები ეზოს მოედნენ ნაფოტების მოსაგროვებლად.

დედამ ქვაბი გადმოიღვა და სინზე ჩამორიგებულ ნაფოტებზე ფაფა დაასხა.

— შეირგეთ, ჩიტუნებო, ჩინჩახვი ამოივსეთ! შეირგეთ, ჩიორებო, პატარა შეგობრებო!

— მე წავუღებ, დედი, ჩიტუნებს ფაფას! — წამოიძახა პატარა ბაბომ.

— არა, მე წავუღებ, — შეედავა სიკო.

— ნუ ჩხუბობთ, ბავშვებო, ერთმა სინი გაიტანოს, მეორემ ნაფოტებზე დასხმული ფაფა დაარიგოს.

სიკომ სინი გაიტანა, ბაბომ ნაფოტები ღობეზე ჩამოამწყრივა, თან აღერსიანად ეპატრებოდა ნაცარა სტუმრებს:

— ჩიტებო, ჩიორებო, მალხაზებო, ნაცარებო,

ჩიტ-ფაფობა დღეა, ფაფა მოგვირთმევია,

დედამ თქვენთვის მოხარმა, ჩვენთვის არ უქმევია.

ჩაწერილია ან. ახალშენიშვილის მიერ

*) ჩიტ-ფაფობა ძველი ჩვეულებაა. ზამთრის მიწურულში, ყინვებსა და სუსხში, როცა ბელურები დამწულები იყვნენ, ყველა ქართველის ოჯახი ჩიტ-ფაფას აწყობდა. ამ საქმიანობაში დიდ მონაწილეობას იღებდნენ ბავშვები და დიდ სიხარულშიაც იყვნენ.

ბ ო შ ი ა ღ ა ნ ა ც ა რ ა

ჭრელმა, ლამაზმა ქოჩორამ კვერცხი დასდო. ნაცარამ ისეთი კაკანი ატემა, რომ მთელი ეზო ფეხზე დააყენა.

— რა ამბავია, ნაცარა? — ჰკითხა გოშიამ.

— ქოჩორამ კვერცხი დასდო, — მიუგო ნაცარამ.

— თვითონ ქოჩორა ხმას არ იღებს და შენ რაღა ვაყვირებს? — ჰკითხა გოშიამ.

— როგორ თუ რა, მინდა პატრონს შევატყობინო, ესეც ხომ საქმეა! — მიუგო არამკითხე ნაცარამ.

— საქმე ის არის, თვითონ გამოარჯო, თორემ ქოჩორას მიერ გაწეულ შრომას პატრონი უშენოდაც კარგად დაინახავს, — უპასუხა გოშიამ.

ქ. გომიამილი

მ რ ი მ ე მ ო ბ ა რ ი

ძველი *რმაული აზიები

ძველად, რომის ერთი მებატონის მონამ, სახელად მიქელმა, „დაწამაულობა“ ჩაიდინა: დილით, შიმშილითა და შრომით დასუსტებულმა, ბატონი ვერ შეამჩნია და ვერ მიესალმა, კირვეული ბატონი განრისხდა და მონის დასჯა ბრძანა. დამცირებული და გაწამებული მიქელი მანამდისაც ფიქრობდა ბატონის სახლიდან გაქცევას. ამ შემთხვევამ იგი მტკიცე გადაწყვეტილებამდე მიიყვანა, და უცხო ქვეყანაში — აფრიკაში გადაიხვეწა.

მაგრამ ვერც უცხო ქვეყანაში მოიხვეწა მიქელმა: ყველგან ბატონის მიერ დადევნებული მღვერები ელანდებოდა. იგი უდაბნოში წაივინა, რათა მარტოდ-მარტო ეცხოვრა. მოძებნა გამოქვაბული და შიგ დაბინავდა.

ერთხელ მიქელი გამოქვაბულში იჯდა და თავის უფერულ ცხოვრებაზე ფიქრობდა. ამ დროს გამოქვაბულს უზარმაზარი ლომი მიადგა. თურმე გამოქვაბულში ლომის ბუნავი ყოფილა. მიქელი შიშმა აიტანა. გაქცევა აღარ შეიძლებოდა... ფერ-

დაკარგული იჯდა და ელოდა განსაცდელს. მაგრამ ლომი მშვიდად მიუხლოვდა ადამიანს და მარჯვენა ფეხი მუხლზე დაადო. მიქელმა დახედა ლომის ფეხს და ზედ კრილობა შეამჩნია. არ დაბნეულა. ლომს კრილობა გაუსინჯა და ფეხიდან გრძელი, წვეტიანი ეკალი ამოულა. ლომმა შეება იგრძნო, დასუნა მიქელს და, ნიშნად მადლობისა, ხელზე ლოკვა დაუწყო.

ლომმა ესეც არ იკმარა: ყოველდღე მიჰქონდა გამოქვაბულში ნანადირევი და წილს ყოველთვის მიქელს უღებდა.

ასე გაატარა ორმა მეგობარმა სამი თვე.

ბოლოს მიქელს მოეწყინა გამოქვაბულში მარტოდ-მარტო ცხოვრება და მინდვრად გავიდა. აქ იგი ბატონის მიერ დადევნებულმა მღვერებმა დაიჭირეს და რომში გაგზავნეს.

მაღე უბედურება ლომსაც ეწვია — იგიც დაიჭირეს და რომში წაიყვანეს. აქ, სხვა მგეცემთან ერთად, ამ ლომს რომაელ-

ბისათვის სხვადასხვა სანახაობა უნდა ეჭვენებინა.

მიქელს, როგორც დამნაშავე მონას, ლომებთან ბრძოლა მიუსაჯეს. ეს ბრძოლა ყოველთვის დამნაშავეს დაგლეჯით მთავრდებოდა.

დანიშნულ დროს მონა გამოიყენეს საბრძოლო მოედანზე. მალე ლომებიც გამოუშვეს ვალიებიდან. ყველაზე დიდი და საშინელი ლომი დაწინაურდა, მიუახლოვდა მიქელს, დასუნა და ფეხქვეშ გაუფორდა. შემდეგ წამოდგა და ლაქუცი დაუწყო. მაყურებლები გაოცდნენ. ასეთი სურათი მათ ჯერ არ ენახათ.

სხვა ლომები ამ უხარმაზარი ლომის შიშით მიქელისკენ არ დამბრუნდნენ. ეს ის ლომი იყო, რომელთან ერთად მიქელმა სამი თვე გაატარა გამოკვებულში.

მაყურებლებს გული აუჩუყდათ და სასიხარულო ფრიამული შექმნეს.

მიქელს დანაშაული აპატიეს, და ამის შემდეგ იგი ბატონთან არ დამბრუნებულა.

დამუშავებულია შალვა ფორჩხიძის მიერ ნახატები ლადო გულდაშვილისა

ბეჯითობა გასასელებს

მოდი ჩემთან, უური მიგდე,
კასნილე შევირცხლად თვალი;
სურათიან წიგნს გავიშლი,
მოგიკვები სდანაშებს, დადი.

დაიჯერე მშობლის სიტყვა,
შეივარე დედა-ჩხა,
ბეჯითობა გასასელებს,
არას ვარგებს უქმად რბენა.

ხატარებო, მე ამ სიტყვებს
გუგუნებით უკვლავს, უკვლავს,
დაისნოძეთ: ვარცი ბავშვი
ძლიერ უკვარს ხალხთა ბელადს.

ილია ხოშპარიანი

მკვეხარა

ხატარა სანდრო თავისი ახალი თოფით მამიდას ესტუმრა. მამიდას ვაჟმა—ხატარა გივიმ ყურადღებით შეათვალიერა სანდროს თოფი და მოეწონა.

ბავშვები ეზოში ჩავიდნენ სათამაშოდ. მალე მეზობლების ბავშვებიც მოვიდნენ. თამაშის დროს ყველა დიდი ყურადღებით გადახედავდა ხოლმე სანდროს თოფს, სანდრო კი თავს იწონებდა. თავის თავგადასავლებზე კვენხით ბავშვებს აოცებდა.

— იცი, ბავშვებო.—სთქვა ბოლოს სანდრომ,—მე მგლისაც არ მეშინია. დათვიც რომ შემხედდეს, ამ ჩემს თოფს დაუმიხნებ და მოვკლავ.

ამ სიტყვებზე სანდრომ რამდენიმე ნაბიჯი წინ წადგა, ხელში თოფი შეატრიალა და მხართან მიიბჯინა. იქვე შწოლ ფინიას ეგონა: ეს ბავშვი ალბათ ჯოხის დაკვრას მიპირებსო და გულმოსულად შეუყუფა. სანდროს შეეშინდა და აივანზე მჯდომ მამიდასაკენ ფერდაქარგული გაიქცა.

გ უ რ ი ს კ ვ ი ც ი

ჩვენს ეზოში უკვლამ იცის,
რა კვიცია გურის კვიცი!
ღამაზია, შინდისფერი,
ძუჯდები და, წაფა, — ჰერი!

დაჭქრის, დაჭქრის აღმა-ღაღმა, —
სულ არ იცის რა დაღლა!

ღამით, როცა ვარსკვლავები
ღურჯ ღოვინში ჩუქად წვანან,
სძინაფს ცუკოს, სძინაფს ფისოს,
დათუნასაც სძინაფს, განა!
გურის ნანა, უკვლას — ნანა!
კვიცი ფისლობს კარებთანა!

მარიკა მიქაეაძე
ნახატი გ. ფოცხიშვილისა

ანლაზები

1. შედღე-მეხვალეე კაცსაო, თოვ-
ლი აღგია კარსაო.

2. ერთხელ ნახვა ცნობაა, ორ-
ჯერ ნახვა ძმობაო.

3. ერთი ხელით ორი ნესვი არ
დაიჭირებაო.

4. ერთმა ქუჭყიანმა ღორმა ასი
ღორი ვასვარაო.

5. ზაფხული ზამთრის მუშა არისო.

6. ვისაც სახლი არ აუგია, ჰგონია,
ბოძები თავისთავად ამოსულანო.

7. გუთნის სახნისი შვიდ წელი-
წადში ერთხელ წვერს ოქროს წა-
მოჰკრავსო.

8. ვაშლი რომ მალლა შეაგლო,
სანამ ძირს ჩამოვარდება, იმაშიც
დრო გაივლისო.

ნახატი ნატო ფალავანდიშვილისა

ვ ე ფ ხ ი

ვეფხი კატის ჯიშის ცხოველია. გარეგნულადაც კატასა ჰგავს, მაგრამ დიდი და მეტად ძლიერი მხეცია. ცხოვრობს თითქმის მთელ აზიაში და განსაკუთრებით ინდოეთში. მისი მაგარი თათები აღჭურვილი არიან რკინისებური ბასრი ბრჭყალებით. სიარულის დროს ბრჭყალებს თათებში შალავს. ნადირობს უმთავრესად ლერწმინასა და მალალ ბალახიან ადგილებში.

ვეფხი დაუნდობელი, მოქნილი და

ცბიერია; მაშინაც ჰკლავს ცხოველებს, როდესაც მშვიერი არ არის.

ვეფხი რომ ბერდება, აღამიანთა საცხოვრებელი ადგილების მახლობლად ბინადრდება და ანადგურებს შინაურ პირუტყვს. ხშირად აღამიანთა სადგომებშიც შეიჭრება ხოლმე და გლეჯს დიდსა და პატარას.

მონადირეთა შორის ვეფხის მოკვლა ღირსებისა და გმირობის საქმედ ითვლება.

ტამოცანები

შიომ შავიშელის ლექსების მიხედვით

(ამოკრებილი პელო ქუჩუკაშვილის მიერ)

1. შებინდებისას გამოვალ, დაფერიხავ ბნელა-ბნელასა, მეც ვფიქრობ სუსტი ძალ-ღონით ცოტა რამ შუქის ფენასა.
2. დაწინწკლოლი ჭრელკაბა, დაფრინავს, დაფაოფატებს, სოფელს არას უშავებს, თუმცა არაფერს მატებს.
3. მე ყვავილებს მტვერს ვაცლი, ვზიდავ სუსტი ფრთებითა, ყველას ვუმასპინძლდები თაფლით სავსე სკვებითა.
4. ბაიყუში გვარისა ვარ, კუთხე-კუთხე ვაბამ ქსელეებს, არ გაუშვებს ჩემი ბადი, რა მწერსაც კი ჩაიხელებს.

ერთა გაშადე

მეს-ბა-ლი-ვით ი-ქვ-ქი-კე, ი-ბე-ვი-თე, ახ-მო-დე

შე-ნი-ქვე-ნის გა-სა-ხა-ხად ცო-ლნო-შე-ვი-დო გა-მო-დეს ქა-თვე-ლი

გკონდეს წიგნის სიყვარული,
გკონდეს სწავლის ხალისი;
ცოდნის მძებნელს გამოაჩენს
ბეჯითობა თავისი.

დედის გულის ვარდი იყავი,
მამის—თვალის სინათლე!

შენი კარგი მამულისთვის
გმირის ძალა ინატრე.

თვალციმციმავ, ვაქვს საველელო
გზა ფართო და ნათელი;
ერთა გაშადე, გაიზარდე
სასახელო ქართველი.

პ ა ს უ ხ ე ბ ი

„მძოგბერალის“ № 8-ში მოთავსებულ განკარგულებაზე

როდის მიიღავს გოგი ვიღოსივად?

გოგის მამა შეიღებ სამჯერ მეტი ხნისა მაშინ ვახდება, როდესაც განსხვავება მათ ასაკს შორის იქნება ორჯერ აღემატება გოგის წლოვანება. მაგრამ განსხვავება მამისა და შეიღის წლოვანებას შორის მოდამ 44 წელია. ამრიგად, მამა სამჯერ მეტი ხნისა იქნება მაშინ, როდესაც გოგის შეუსრულდება 22 წელი, ე. ი. გოგი ველოსიპედს 10 წლის შემდეგ მიიღებს.

როგორ მოხდა ეს?

მეთორმეტე ბიჭმა კვერცი თევზი-ხნად აიღო, და ამრიგად ერთი კვერცი თევზზე მაინც დარჩა.

რამდენი წლისაა თამარო?

სამი წლის შემდეგ თამარო ექვსი წლით იმაზე უფროსი იქნება, ვიდრე იგი სამი წლის წინათ იყო, და თუ ამავე დროს იგი სამჯერ მეტი ხნისა იქნება სამი წლის წინანდელ ასაკზე, მაშინ გამოდის, რომ 6 წელი ორჯერ მეტია სამი წლის წინანდელ ასაკზე, ე. ი. სამი წლის წინათ თამარო სამი წლისა ყოფილა, ახლა კი ექვსისაა.

„ოქტომბრის“ № 8-ში მოთავსებული რეზუსები წაიკითხება ასე:
1. ხევი; 2. დარიალი.

გასართობი

ფანქრის ერთი მოსმით

აი, როგორ შეიძლება ფანქრის ერთი მოსმით დაიხატოს ხუთქიმიანი ვარსკვლავი და ორი სამკუთხედი ისე, რომ ქალაღს არ მოაცი-

ლოთ ფანქარი. არ შეიძლება ერთხელ დახაზულზე ფანქრის ხელშეორედ გავლება.

ასანთის ცხრა ღერით

აიღეთ ასანთის 9 ღერი, დაალაგეთ ისე, რომ მივიღოთ ოცდათექვსმეტი.

ასანთის ხუთმეტი ღერით

ეს ფიგურა შეადგენილია ასანთის ხუთმეტი ღერისაგან. მოაკელით ასანთის სამი ღერი ისე, რომ დაგრჩეთ სამი კვადრატი.

რეზუსი

გამომცემლობის № 109 სტამბის შვევ. № 1752 ტირაჟი 7000. შპ 11711

დ. შ. ზერას სახელობის პოლიგრაფკომბინატი „კომუნისტი“, თბილისი, ლენინის ქ. № 28.
ფერადი ილუსტრაციები დაბეჭდილია სსსრ კვების მრეწვე. სამინისტროს ლითოგრაფიაში.